

A black and white halftone portrait of Jožef Štefan, a man with a full beard and mustache, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie. The portrait is centered in the background.

Jožef Štefan

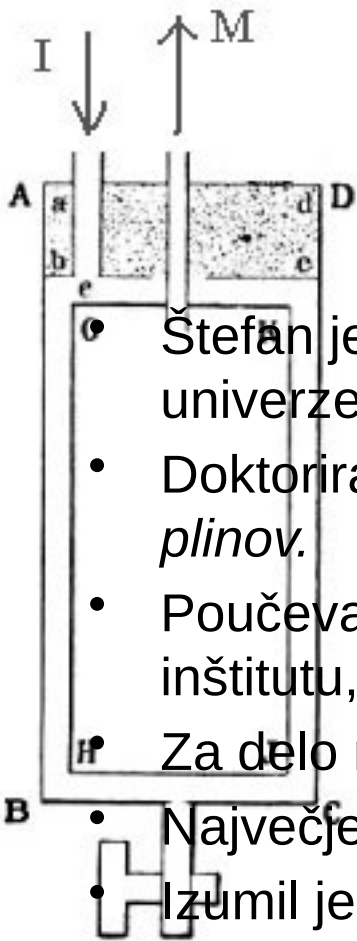
1835 - 1893

Štefanovi začetki

- Rodil se je 24.3. 1835 v kraju Sveti Peter pri Celovcu.
- Njegovo otroštvo je bilo težko, saj je moral doma trdo delati.
- V šoli je bil vseskozi med najboljšimi.
- Spoznal je prof. Antona Janežiča in pod njegovim mentorstvom začel pesniti.
- Srečal je tudi prof. Karla Robido, avtorja prve slovenske fizike, ki ga je navdušil zanjo.
- Kot petošolec je objavil svojo prvo pesem. Pesnil je izključno v slovenščini.
- V dijaškem obdobju je pisal ljubezenske, domoljubne in razmišljujoče pesmi ter se preizkušal v prozi.

Dosežki

- Štefan je diplomiral iz matematike in fizike na filozofski fakulteti univerze na Dunaju.
- Doktoriral je na dunajski univerzi z delom: *Opažanja o absorpciji plinov.*
- Poučeval je fiziko na dunajski univezi, načeloval tamkajšnjemu inštitutu, bil je podpredsednik Dunjskemu fizikalnemu inštitutu, itd.
- Za delo na področju mehanike in optike je prejel Liebnovo nagrado.
- Največje uspehe je dosegel na področju termo in elektrodinamike.
- Izumil je diatermometer in z njim določil toplotno prevodnost zraka ter drugih, takrat poznanih, plinov.
- Ugotovil je, da prevodnost ni odvisna od tlaka.
- Je edini Slovenec, po katerem je dobil ime fizikalni zakon.

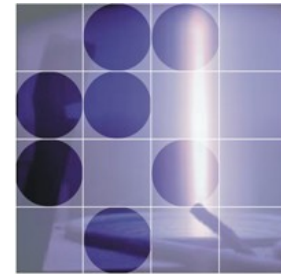
Zakon o sevanju črnega telesa

- Štefan je na osnovi poskusov ugotovil, da segreta telesa oddajajo toploto s sevanjem in da se pri tem ohlajajo.
- Ugotovil je da je sevanje absolutnega črnega telesa sorazmerno četrti potenci njegove absolutne temperature.
- Na podlagi tega zakona je izračunal temperaturo sonca, ki znaša okoli 5500°C.
- O odkritju je objavil okoli 80 člankov, večinoma v poročilih dunajske univerze znanosti.
- Ker je isti zakon po teoretični poti ugotovil Štefanov sodelavec Ludwig Boltzmann, se imenuje Stefan-Boltzmannov zakon.
- Jožef štefan je umrl 7.1. 1893, zaradi kapi, ki ga je zadela dva tedna prej.

$$j^* = \int_0^{\infty} \left(\frac{dj^*}{d\lambda} \right) d\lambda = \sigma T^4.$$

Inštitut Jožef Štefan

- Po Jožefu Štefanu je dobil ime tudi največji slovenski raziskovalni inštitut, ki zaposluje okoli 900 ljudi.
- Inštitut je bil ustanovljen leta 1949 in od tedaj naprej neprenehoma raste in se razvija.
- Vsako leto priredijo Štefanove dneve, ki potekajo okrog 24.3. – rojstnega dneva velikega fizika. V tem tednu potekajo znanstvena in umetniška srečanja ter dan odprtih vrat.
- Inštitut vsako leto podeli častno listino Inštituta Jožef Štefan.
- V inštitutu lahko otroci med počitnicami pod strokovnim vodstvom izvajajo kemijske in fizikalne poskuse.

